

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicationis, Patrocinij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Fons XII. Ex variis doctrinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

FONS XII.

Ex variis Doctrinis.

Etsi hic Fons non videatur esse distinctus à prioribus, tamen si bene inspicatur, omnino distinctos conceptus, & quidem sat multos offert, cum innumeræ excogitari possint doctrinæ, quæ velut à mortuis relictæ proponi possunt.

Itaque I. Ex occasione Thematidis: *Cumque convertissem me ad universa opera, quæ fecerant manus meæ, & ad labores, in quibus frustra sudaveram, vidi in omnibus vanitatem & afflictionem animi, & nil permanere sub sole.* Eccles. 4. Dici potest idem defuncto contigisse, & 1. quidem divitiarum, honores, voluptates, quas possidebat, explicari, ostendique, quàm nil, nisi vanitas & afflictio relictæ fuerit. 2. Tamen dici potest, quòd in hoc sapientior fuerit Salomone, quòd præter hæc in collectione verarum divitiarum, honorum, & voluptatum sudavit, & in illis repererit consolationem animi, ad quam proin cum ipso quærendam etiam Auditores sunt excitandi.

II. Ex occasione Thematidis: *Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis?* Rom. 6. Narrari potest id, quod aliquando alicui Virgini defunctæ contigisse memoratur, dum scilicet in iudicio apparens, & non satis purgatam se videns, vehementer erubuit, multumque manibus texit, atque adeò inferendum, quòd meritò timendum sit, ne & hoc defuncto contigerit; verum adhuc levem esse hanc verecundiam & ruborem, si eum illa confusione, quæ in ultimo iudicio secutura est, conferatur, eam enim triplici ex capite gravissimam fore. 1. *Ob maiestatem indicantis*, quæ tunc extraordinaria apparebit. 2. *Ob multitudinem adstantium*, omnium scilicet hominum & Angelorum. 3. *Ob longitudinem æternæ durationis*, quas ob causas non tantum manibus vultum operire volent, sed insuper integros super se montes cadere optabunt. Moneantur ergo Auditores, ut præcaveant hanc confusionem, & tanti panitere non emant.

III. Ex occasione Thematidis: *Vinam sapient, & intelligerent, ac novissima providerent!* Deut. 32. Narrari potest ex magno speculo ex tit. Sapientia. Historia illa de sene sapientiam in foro venalem habente, & Regi eam emere volenti

hanc

hanc unicam sententiam bene observandam suadente: *Nil in-
cipe, donec cogites, quis exitus sequatur.* Quam cum Rex om-
nibus suis habitationibus & vasis inscribi iussisset, ejus auxilio
sapientissime rexit. Inferatur subinde idem documentum à
defuncto nunc amicis suis, aliisque Auditoribus relinqui, &
tantò vehementius commendari, quantò magis nunc experi-
tur ex ejus observatione neglecta omnes tam suos, quàm a-
liorum defectus atque peccata ortum duxisse. Sapiant proin-
ipsi exemplo illius, & vel deinceps in omnibus operibus suis
memorent novissima, ut in aeternum non peccent.

IV. Ex occasione Thematìs: *Mihi heri, & tibi hodie.*
Eccl. 38. Narrari potest, quòd Delrius in adagiis refert, scili-
cet quòd Rex Galliarum à Carolo V. captus, cum Madriti in
patere legisset Caroli Symbolum: *Plus ultra* adscripserit:
Hodie mihi, cras tibi. Quod legens Carolus iterum subscripse-
rit: *Homo sum, humani nil à me alienum puto.* Inferatur dein,
quòd, cum plerique ex AA. etiam in animo suo quodammodo
scribant, aut dicant: *Plus ultra*; scilicet vivam, & divitias
ac honores congregabo; Hodie defunctus dicat illis: *Hodie
mihi, cras tibi*, exitus vitæ fortè imminet; applicent sibi
proin hanc doctrinam, & ut feliciter mori possint, mori quo-
tidie discant: juxta illud Poëta:

Ut tibi mors felix contingat, vivere disce:

Ut felix possis vivere, disce mori.

vide Drex. in prod. cap. 1. §. 41.

V. Ex occasione Thematìs: *Dum tempus habemus, ope-
remur bonum.* Gal. 6. dicendum, quòd si defunctus modò qua-
reretur, quid de vita sua præterita sentiret, & quid maximè à
se factum optaret, haud dubiè responderet illud Poëta:

O utinam lapsos reddat mihi Jupiter annos.

Heu bene lapsa mihi vix fuit ulla dies.

Hoc est:

O daß Gott wider mir vergundt /

Die Jahr / so schon verlossen.

Raum hab ich wohl angelegt ein Stunde /

Habs leyder übel troffen.

In confirmationem hujus afferatur, quòd olim S. Mechtildis
has beatorum in cælis voces audivit: *O felices vos, qui in ter-
ris adhuc degitis; meritorum enim cumulos maiores potestis vo-
bis com-*

bis comparare. Sanè si intelligeretis, quantum quovis die mereri possitis, cum summa alacritate è lecto exiliretis. Et ad bene operandum vos accingeretis. Ut autem magis appareat, quid mereri Homo possit, afferre proderit memorabilem S. Bernardi sententiam in hæc verba conceptam: Libet, inquit, fabulari, donec hora prætereat. quam tibi ad agendam poenitentiam, ad acquirendam gratiam, ad gloriam promerendam miseratione Conditoris indulgit. Excitentur proin Auditores, ut illud Eccl. cap. 14. accuratè observent: Ne defrauderis à die bono, & particula boni doni non te prætereat. vid. Drex. in prodr. cap. 1 § 22.

VI. Ex occasione Thematis: *Ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Eccl. 5. Dicatur multa quidem esse Præconia defuncti, sed inter alia palmam prope modum meretur, quòd nil distulerit eorum, quæ ad negotium animæ pertinebant; præcipuè ultimo tempore morbi sui; viderat enim tria gravissima mala imminere iis, qui vitæ melioris proposita procrastinant, nempe 1. Difficultatem emendationis. 2. Amissionem meritorum, & temporis. 3. Salutis periculum, quia ut idem Ecclesiasticus mox subdit, subito venit ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te. Itaque semper in animo habeant illud Poëtæ:*

Sera nimis vita est crastina, vive hodie.
vid. Drex. in prodr. c. 1. §. 8. & 37.

VII. Ex occasione Thematis: *Memor esto iudicii mei, sit enim erit & tuum. Eccl. 38. ostendi potest 1. Quomodo defuncto contigerit, quod regi Balthasari Dan. 5. dum appensus est in statera, & inventus est minus habens: Addi tamen potest meliorem fuisse exitum defuncti, eò quòd imitatus sit Religiosum illum, qui videns lancem malorum operum præponderare, clamavit: Ah tenete libram aequaliter. Ah vel unicam guttam sanguinis Christi apponite alteri lanci, idque ubi impetravit, vicit. Excitentur subinde Auditores ad similem fiduciam concipiendam, cum simile etiam illorum iudicium sit futurum. Eum in finem narrari breviter poterit historia de Viro illo, qui, quoties transijt prope imaginem Crucifixi, per agoniam, quam passus est Christus, dum in cruce animam ageret, rogavit, ut memor illius in morte esse velit, & hujus remedii auxilio sine omni purgatorio ad cælum evolavit.*

VII. Ex occasione Thematis: *In obitu suo non est contritus*

status, nec confusus est eorum inimicis. Eccl. 30. Dicit potest defunctum fecisse, quod pijsimū juvenem Joannem Berchmannum ē Soc. Jesu fecisse memoratur, dum scilicet in morte Crucifixi effigiem, Rosariū, & Regulas apprehendens, dixit: *Cum his tribus libenter moriar.* Ostendatur ergo per partes quod hæc omnia tria defunctus observaverit; quantam fiduciā & devotionem ad SS. Christi passionem ostenderit: quā sincero & constanti cultu B. Virginem coluerit; & quā perfectē mandata DEI & Superiorum observare studuerit, quantumq; inde solatium, & robur in morte perceperit. Excitentur tandem AA. ad eadem media adhibenda, ut simile in morte solatium experiri mereantur. vid. Pistor. conc. fun. 36.

IX. Ex occasione Thematidis: *Quid superbit terra & cinis.* Eccl. 10. Dic hominibus plerumque contingere, quod de Pavone Plinius & alii scribunt, quod scilicet, dum pennas suas versicolores extendit, & quodammodo superbit, mox tamē, ubi pedes suos nigros aspexerit, dimittat iterum; Ita namque & homines, si superbiæ Spiritu afflatos se advertant, ubi pedes, id est, suam aut aliorū mortem consideraverint, & quid tunc futuri sint, bene perpenderit, facile pennas altarum cogitationum contrahere. Hinc S. David Ps. 72. dixit: *Non est respectus mortis eorum, ideo tenuit eos superbia.* Subinferatur postea, hoc medio ipsum etiam defunctū usum fuisse, & ideo semper magnam humilitatem prætulisse, ob quam & DEO & hominibus gratus semper fuerit. vid. Pistor. in con. fun. 38.

X. Ex occasione Thematidis: *In manus tuas commendo spiritum meum.* Luc. 23. Dicit potest defunctum fecisse, quod de S. Dionysio Areopagita scribitur, qui ad mortem damnatus ultimū, inquebat, verbum Domini mei in cruce, sit & mihi ultimum in hac luce: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum.* Ut autem audaciū hoc dicere posset defunctus, ostendatur eum in vita prius spiritum quoque suum in manus patris semper commendasse, dum semper & ubique voluntatem DEI indagavit, ei que se perfectissimē conformare studuit, memor doctrinæ à Blosio in consol. pu. ill. datæ his verbis: Nullum exercitium in extremis utilius esse, quā ut quis se ipsum ex integro voluntati divinæ resignet; Fieri enim nequit, quin is, qui in hujusmodi vera perfectiōne & cum sancta erga DEUM fiducia ex

hac luce exit, confestim ad regna caelestia evolet; Nam sicut nil omnino pœnæ, nil ignis in DEUM cadere potest, ita nec in hominem, qui eo modo per voluntatis conformitatem, amorémque DEO unitus est. Excitandi proin Auditores ad simile medium pro felici morte adhibendum. vide Drex. in prodr. cap. 2. §. 46. 47. & 48.

XI. Ex occasione Thematis: *Anni nostri sicut aranea meditantur.* Pl. 84. Ostendatur, quàm verè vita nostra cum Araneæ laboribus comparetur, præcipuè ob tres causas. 1. Quia tota vita nostra consumitur in vanis rebus ad muscas capiendas contexendis, id est, in divitiis congregandis, per quas nil aliud, nisi vanissimas vanitates venamur. 2. Quia sicut aranea per labores suos se ipsam eviscerat, ita & nos homines laboribus nostris nimis vitam abruptimus. 3. Quia, sicut plerumque labores araneorum diuturni non sunt, sed subito ab Ancillis scopis destruuntur; ita & mors insperatè superveniens omnes nostros labores annihilat. Ostendatur proin, utiliùs laborasse defunctum, bombycis scilicet in modum, ut qui, cum insigne opus texuisset, in alitem mutatus ad cælos evolavit. Excitentur Auditores ad similem prudentiam in laboribus suis exercendam. vide Drex. in æter. Confid. 5. §. 1.

XII. Ex occasione Thematis: *Id, quod in presenti momentaneum, & leve est tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æternum Gloria pondus operatur in nobis.* 2. Cor. 4. Dicatur olim P. Christophoro Caro è Soc. Jesu à DEO datam esse hanc lectionem. O æternum, ô momentaneum, ô longum, ô breve! Quam doctrinam etiam à defuncto, dum viveret, studiosè fuisse observatam, ut qui in omni tentatione ad voluptates sibi occinere solitus erat notum illud;

Momentaneum, quod delectat,

Æternum, quod cruciat.

E contrario verò in omni tribulatione oppositam sententiam usurpaverit; *Momentaneum, quod cruciat, æternum, quod delectat.* Et per geminam hanc æternitatis considerationem se ad abstinendum, & sustinendum fortiter excitavit. Confitemetur id ipsum enumeratione particularium casuum, &

seria Exhortatio ad idem medium usurpandum subjungatur.

PARS III